

328

ที่ นร ๐๐๑๘.๑/๗๖๖๘๙

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
ถนนราชดำเนิน นศ ๘๐๐๐๐

สำนักงานส่งเสริมการปกครอง
ท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช
เลขที่รับ 4798
วันที่ 19 เม.ย. ๒๕๕๖
เวลา

๑๙ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง การถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)

เรียน หัวหน้าจังหวัดนครศรีธรรมราช

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๖๘๕๗ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๑ ชุด

พร้อมนี้ ขอส่งสำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๖๘๕๗ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๖ เรื่อง การถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) มาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริพัฒน์ พัฒกุล)
ปลัดจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

(41)

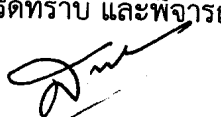
เรียน ท้องถิ่นจ้ หวัดนครศรีธรรมราช

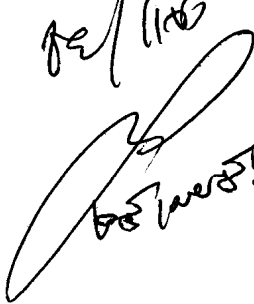
จว.นศ. ส่งสำเนา หนังสือ

กระทรวงมหาดไทย เรื่อง การถ่ายสำเนาบัตร
ประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart
Card) ซึ่ง มท.ได้รับแจ้งจาก สนง. ตรวจเงิน
แผ่นดินว่า ได้มีประชาชนร้องเรียนกรณี
ผู้ร้องเรียนติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ หากมี
ความต้องการสำเนาบัตรประชาชนให้ถ่าย
สำเนาบัตรฯ ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ทำให้ผู้
ร้องเรียนเสียค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น และเห็น
ควรให้ถ่ายสำเนาบัตร ฯ เฉพาะด้านที่มีตัวเลข
๑๓ หลักเท่านั้น เพราะข้อมูลสำคัญครบถ้วนอยู่
ด้านหน้าบัตร ฯ ควรให้ถ่ายสำเนาบัตร ฯ
เฉพาะด้านหน้าเพียงด้านเดียว รายละเอียด
ตามหนังสือ มท. ขีแนบ

เห็นควรแจ้งข้าราชการทราบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา

(นายสุพจน์ จิตร์เพ็ชร์)
หัวหน้างานบริหารทั่วไป

๑๕/๑๕๖

๑๕/๑๕๖

ทน.กลุ่มงาน.....วันที่...../...../.....
ผู้ปฏิบัติ.....๑๕/๑๕๖-๑๕๖

๒๕๖ ๒๕๖ ๒๕๖

ศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา
เลขรับ ๐๐๘๒๒๗
วันที่ ๕ ๒๕๖

ที่ น ๐๓๐๙.๒/ว ๖๕๕๓

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

ที่ทำการปกครองจังหวัดนครราชสีมา
เลขรับ ๒๖๘๗
วันที่ ๑๐ ๒๕๖

๒๒ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง การถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนแบบเบรคประสงค์ (Smart Card)
เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ทุกแห่ง
ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย นายกสมาคมข้าราชการบำนาญแห่งประเทศไทย
นายกสมาคมวิสาหกิจและโทรคมนาคมไทย และประธานสมาคมธนาคารไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนารายงานการประชุม เรื่อง ขอร้องเรียนกรณีการถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน จำนวน ๑ ชุด
ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้รับแจ้งจากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินว่า ได้มีประชาชนร้องเรียน
กรณี ที่ผู้ร้องเรียนติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ หากมีความต้องการสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนทุกครั้ง จะขอให้
ถ่ายทำบัตรประจำตัวประชาชนทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ทำให้ผู้ร้องเรียนและประชาชนเสียค่าใช้จ่ายในการ
ถ่ายทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยไม่จำเป็น และเห็นว่าควรให้มีการถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
เฉพาะด้านที่มีตัวเลข ๑๓ หลักเท่านั้น กรณีดังกล่าวผู้ตรวจการแผ่นดินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมประชุมหารือ
เพื่อ แก้ไขปัญหา เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๕ และที่ประชุมเห็นว่า ปัจจุบันประชาชนใช้บัตรประจำตัวประชาชน
แบบเบรคประสงค์ (Smart Card) เพิ่มมากขึ้น กรณีที่หน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นในการ
แสดงตนของบุคคลผู้เป็นเจ้าของบัตรประกอบการพิจารณา หรือจะต้องขอสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของ
ผู้ถือบัตรประจำตัวประชาชน โดยเฉพาะบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเบรคประสงค์
(Smart Card) ซึ่งมีข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญครบถ้วนอยู่ด้านหลังบัตรไว้เป็นหลักฐาน ควรให้ถ่ายสำเนาบัตรประจำตัว
ประชาชนเฉพาะด้านหน้าเพียงด้านเดียว เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ
และลดภาระด้านค่าใช้จ่ายแก่ประชาชนตามหลักการการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงอาศัย
อำนาจ ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒
เสนอแนะมายังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

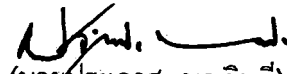
กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า รายการในบัตรตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน
จะมีรายการและรายละเอียดของรายการในบัตร ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลขณะขอมีบัตรของผู้ถือบัตร ปรากฏอยู่
ด้านหน้าบัตรเพียงด้านเดียว ได้รูปของผู้ถือบัตรจะเป็นเลขหมายคำขอซึ่งประกอบด้วยรหัสแสดงถึงสถานที่จัดทำบัตร
ตามวิกรมการปกครองกำหนดจำนวนสี่หลัก เลขแสดงจำนวนครั้งที่ทำบัตรของแต่ละบุคคลจำนวนสองหลัก และเลข
ตรวจความถูกต้องของการออกบัตรจำนวนแปดหลัก ด้านหลังของบัตรจะมีรหัสการผลิตบัตร และรหัสกำกับบัตร
เพื่อการควบคุมการจ่ายบัตรตามมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเบรคประสงค์ (Smart Card)
ของกรมการปกครอง ซึ่งสอดคล้องต้องกันกับมติที่ประชุมร่วมกันของผู้ตรวจการแผ่นดินกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เพื่อ แก้ไขปัญหาร้องเรียนดังกล่าว ดังนั้น กรณีหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชนที่จำเป็นต้องตรวจสอบ
ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ถือบัตรหรือขอคัดสำเนาบัตร เพื่อประกอบการพิจารณา หรือจะต้องขอสำเนาบัตรประจำตัว

/ประชาชน...

ประชาชนของผู้ถือบัตรเป็นหลักฐาน โดยเฉพาะบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ซึ่งมีข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญครบถ้วนอยู่ด้านหน้า ควรให้ถ่ายสำเนาบัตรเพียงด้านเดียว เนื่องจากด้านหลังบัตรเป็นข้อมูลกำกับบัตรเพื่อควบคุมการจ่ายบัตร เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งแนวทางดังกล่าวข้างต้นประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงาน/องค์กรในสังกัด ตลอดจนประชาชนได้ทราบ ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายประภาส บุญยินดี)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร. ๐ ๒๗๔๑ ๗๖๑๒

โทรสาร ๐ ๒๔๐๖ ๔๒๗๔

รายงานการประชุม
เรื่อง ขอร้องเรียนกรณีการถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
เมื่อวันศุกร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๕
ณ ห้องประชุม ๙๐๑ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นางผาณิต นิติทัณฑ์ประภาศ	ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน
๒. นายจาตุร อภิชาติบุตร	ที่ปรึกษาประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน
๓. พลตำรวจเอกไกรสุข สิ้นสุข	ที่ปรึกษาประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน
๔. นางวิยะดา สิมะเสถียร	ที่ปรึกษาประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน
๕. นายวรวิทย์ กนิษฐะเสน	ที่ปรึกษาประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน
๖. นายเฉลิมศักดิ์ จันทรมิ	เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
๗. นายพิทยา วงศ์ไกรศรีทอง	ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการทะเบียนและบัตร
สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานและระเบียบบัตร
สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
๘. นายพงศธร เนตยกุล	นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักกฎหมาย
๙. นายณัฐศักดิ์ ศิริ	ผู้อำนวยการสำนักงานปกครองและทะเบียน
สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร
๑๐. นายศุภพงษ์ ฤกษ์พันธ์	เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการพิเศษ
สำนักงานปกครองและทะเบียน
สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร
๑๑. นายสุชาติ วัชรสังขานันท์	ผู้วิเคราะห์อาวุโส ทีมรับเรื่องร้องเรียน
ผู้อำนวยการสำนักสอบสวน ๑
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการ
เจ้าหน้าที่สอบสวนอาวุโสระดับสูง
เจ้าหน้าที่สอบสวนอาวุโสระดับสูง
๑๒. นายวัฒนา อภัยสุวรรณ	เจ้าหน้าที่สอบสวนอาวุโส
๑๓. นายนิต วิรัชวงศ์	เจ้าหน้าที่สอบสวนอาวุโส
๑๔. นายสิริน ชาวเพชรดี	เจ้าหน้าที่สอบสวนอาวุโส
๑๕. หม่อมหลวงปริยทิพย์ เทวกุล	เจ้าหน้าที่สอบสวนอาวุโสระดับสูง
๑๖. นางสาวจิตราดล คำสงค์	เจ้าหน้าที่สอบสวนอาวุโส
๑๗. นางสาวนพพร พรรณรัตน์	เจ้าหน้าที่สอบสวนอาวุโส
๑๘. นางจอมขวัญ อีเดะ	เจ้าหน้าที่สอบสวนอาวุโส
๑๙. นางสาวเพียงใจ ตั้งครุฑม	เจ้าหน้าที่สอบสวนอาวุโส
๒๐. นายรัตติ สุนทรวราภาส	เจ้าหน้าที่สอบสวนอาวุโส
๒๑. นางสาวลี วงศ์ครุฑ	เจ้าหน้าที่สอบสวน
๒๒. นางสาวสาริศา กรุดทอง	เจ้าหน้าที่สอบสวน

๒๓. นางสาวกฤษณิศา ยุทธศักดิ์

เจ้าหน้าที่สอบสวน

๒๔. นางสาวมนัสวี ระวีวรรณ

นักวิชาการ สำนักส่งเสริมมาตรฐานจริยธรรม

เรื่อง ประชุมเวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา

นางผาณิต นิติทัณฑ์ประภาศ ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและประธานในที่ประชุมกล่าวเปิดการประชุมและแจ้งต่อที่ประชุมว่า สืบเนื่องจากมีประชาชนได้ร้องเรียน กรณีการติดต่อกับทางราชการ และหน่วยงานของรัฐ ซึ่งทุกครั้งเมื่อมีความจำเป็นต้องใช้สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน จะต้องถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ทำให้ประชาชนมีภาระค่าใช้จ่ายมากเกินไป เป็นสำนักสอบสวน ๑ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้สอบถามข้อมูลการใช้บัตรประจำตัวประชาชนจากหลายหน่วยงาน ได้แก่ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กรมที่ดิน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง การประปานครหลวง และบริษัททีโอที จำกัด (มหาชน) ได้เก็บแจ้งข้อมูลว่า แต่ละหน่วยงานไม่ได้กำหนดระเบียบหรือหลักเกณฑ์ว่าจะต้องถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนทั้งสองด้าน แต่เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติของแต่ละหน่วยงาน สำหรับธนาคารแห่งประเทศไทย ในทางปฏิบัติถือหลักว่าเป็นหน่วยงานผู้ให้บริการ หน่วยงานจะเป็นผู้ถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเอง เพื่อกับเป็นการประหยัดงบประมาณส่วนใหญ่จะถ่ายสำเนาเพียงด้านเดียว ส่วนหน่วยงานของรัฐอื่นยังคงถือเป็นหน้าที่ของประชาชนผู้ไปติดต่อราชการที่จะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและมักจะขอให้ถ่ายสำเนาทั้งด้านหน้าและด้านหลัง อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังคงมีปัญหาในส่วนของผู้สูงอายุที่ใช้บัตรประจำตัวประชาชนประเภทตลอดชีพ ซึ่งยังไม่มีข้อกำหนดให้ต้องขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชนเป็นแบบอเนกประสงค์หรือสมาร์ทการ์ด (Smart Card) ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการได้จัดทำข้อมูลวิวัฒนาการบัตรประจำตัวประชาชนและรวบรวมรายละเอียดที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของที่ประชุม ซึ่งได้แจกเอกสารดังกล่าวให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านแล้ว สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงขอเชิญทุกท่านซึ่งเป็นผู้แทนหน่วยงานได้ร่วมประชุมหารือเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เป็นมาตรฐานเดียวกันและเป็นประโยชน์แก่ประชาชนต่อไป

นายจาตุร อภิชาติบุตร มีความเห็นว่า เรื่องนี้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติ บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานที่ดูแล รับผิดชอบกฎหมาย การพิจารณาของที่ประชุมจึงมีประเด็นว่า ที่มา หน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่อง ตีถึงการสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเก็บไว้เป็นหลักฐานควรจะให้ถ่ายสำเนาทั้งด้านหน้า และด้านหลัง หรือให้ถ่ายสำเนาเฉพาะด้านหน้าเพียงด้านเดียว หากกรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า การถ่ายสำเนา บัตรประจำตัวประชาชนเพียงด้านหน้าเป็นการเพียงพอที่จะใช้เป็นหลักฐานแสดงตัวตนของประชาชนต่อหน่วยงาน ของรัฐแล้ว ก็อาจอาศัยบทบัญญัติของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกอบ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อลดขั้นตอน การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ ลดภาระค่าใช้จ่าย และอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน อาทิลักษณะหรือแนวทางปฏิบัติในเรื่องนี้แล้วแจ้งให้หน่วยงานของรัฐอื่นปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน แต่หากหน่วยงานของรัฐแห่งใดพิจารณาเห็นว่า จำเป็นต้องถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนทั้งสองด้าน ก็ให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานนั้นๆ หากกรมการปกครองพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ และแนะนำให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ก็น่าจะเป็นการเพียงพอสำหรับเรื่องที่พิจารณาในวันนี้

นายวรวิทย์ กนิษฐะเสน สอบถามว่า ด้านหลังของบัตรประจำตัวประชาชนมีข้อความใด ที่เ็นสาระสำคัญที่จะยืนยันตัวตนของประชาชนหรือไม่

นายพิทยา วงศ์ไกรศรีทอง ชี้แจงว่า ตามบทบัญญัติในหมวด ๕ ของพระราชบัญญัติ บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขอตรวจ คัดหรือถ่ายสำเนา บัตรประจำตัวประชาชนซึ่งเป็นกรณีเพื่อประโยชน์ของผู้เป็นเจ้าของบัตรเอง แต่กรณีตามที่มีผู้ร้องเรียน เป็น กรณีที่หน่วยงานของรัฐจะเชื่อถือสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนได้เพียงใดนั้น ในทางปฏิบัติก็ขึ้นอยู่กับ หน่วยงานที่จะใช้สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเป็นหลักฐานว่า ควรที่จะถ่ายสำเนาทั้งสองด้านหรือไม่ บาง หน่วยงานยังคงให้ถ่ายสำเนาบัตรทั้งสองด้าน สำหรับหน่วยงานด้านการทหาร กำหนดให้ต้องแนบสำเนา ทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบสัญชาติบิดามารดาของบุคคลที่จะขอเข้ารับราชการทหารด้วย

นายพงษ์ธร เนตยกุล ชี้แจงว่า ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๑ ได้กำหนดรูปแบบของบัตร ประจำตัวประชาชนที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไว้ ๓ แบบ ได้แก่ (๑) บัตรที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (๒) บัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์ และ (๓) บัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอนเนกประสงค์ ซึ่งข้อมูลสำคัญส่วนบุคคลของรูปแบบที่ (๒) และ (๓) จะอยู่ด้านหน้า ส่วนด้านหลังจะเป็นรหัสกำกับบัตร ทำให้ทราบว่า มีเจ้าหน้าที่คนใดเกี่ยวข้องกับการจัดทำบัตร บัตรออก ณ สำนักทะเบียนใด โดยมีรายละเอียด ของวัน เวลาการจัดทำบัตร การเก็บรักษา การแจกจ่าย รวมถึงการให้บริการประชาชน เพื่อป้องกันการ ปลอมแปลงวัสดุ และรายละเอียดของบัตร หากมีการถ่ายสำเนาบัตรด้านหลังแล้วประโยชน์ที่จะได้รับคือ หน่วยงานสามารถตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวได้ และประชาชนได้รับการคุ้มครองว่าได้บัตรมาอย่างไร จากที่ใด ปัจจุบันมีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับระยะเวลาในการใช้บัตรประจำตัวประชาชนจาก ๖ ปีเป็น ๘ ปีแล้ว

นายเฉลิมศักดิ์ จันทรมิม กล่าวว่า จากข้อมูลที่ได้รับมายังไม่มีหน่วยงานใดตอบคำถาม ชัดเจนว่า จะต้องถ่ายสำเนาทั้งสองด้านหรือเพียงด้านเดียว อย่างไรก็ตาม เห็นควรที่จะให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์หรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน

พลตำรวจเอกไกรสุข สิ้นสุข ให้ความเห็นเห็นว่า สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสารที่ใช้ แะ ดงตน และผู้เป็นเจ้าของบัตรยอมรับว่าสำเนานั้นถูกต้อง ปัจจุบันด้านหลังของบัตรประจำตัวประชาชนแทบ จะไม่ได้ใช้ประโยชน์ การที่หน่วยงานของรัฐต้องการสำเนาทั้งสองด้านน่าจะเกินความจำเป็น

ประธานในที่ประชุม กล่าวว่า ปัจจุบันมีการออกบัตรประจำตัวประชาชนแบบสมาร์ทการ์ด ข้อมูลที่สำคัญได้ระบุไว้ด้านหน้าบัตรแล้ว สำหรับไมโครชิพที่ปรากฏอยู่ด้านหลังของบัตรนั้นเป็นการบันทึกข้อมูล ของผู้ถือบัตร หากมีการถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนด้านหลังก็ไม่สามารถที่จะนำไปอ่านข้อมูลที่บันทึก ไว้ในไมโครชิพได้

นายสุขสาตร์ วงษ์สัจจามันท์ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า เดิมบัตรประจำตัวประชาชนในรุ่นแรกๆ ข้อมูลสำคัญจะอยู่ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง โดยจะต้องใช้ประกอบกันทั้งสองด้าน แต่บัตรสมาร์ทการ์ด ข้อมูลรายการบุคคลทั้งหมดจะปรากฏอยู่ที่ด้านหน้าบัตร ส่วนด้านหลังมีเพียงรหัสการผลิตและ รหัสกำกับที่แสดงว่า เป็นบัตรเลขที่เท่าใดซึ่งจะใช้ประโยชน์ในการควบคุมบัตรของทางราชการกันเองว่า กรมการปกครองได้จ่ายให้กับสำนักทะเบียนแห่งใด ประชาชนจะไม่ได้ใช้ประโยชน์ด้านหลังบัตรในการอ้างอิง ติดต่อกับราชการ และตามปกติหน่วยงานของรัฐจะตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นจากรายการด้านหน้าบัตร ในรายนามประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ชื่อตัว ชื่อสกุล และเลขที่อนุญาตให้ทำบัตรเท่านั้น ดังนั้นการใช้งาน ข้อมูลโดยทั่วไป ประชาชนจะใช้ประโยชน์จากข้อมูลด้านหน้าบัตรเป็นสำคัญ

นายวัฒนา อภัยสุวรรณ แจ้งว่า ในส่วนการทำธุรกรรมทางการเงินของธนาคารโดยทั่วไปนั้น บัตรประจำตัวประชาชนเป็นเพียงหลักฐานอย่างหนึ่งเพื่อประกอบการพิจารณาของธนาคาร โดยจะมีเอกสารอื่น เช่น สัญญากู้ยืม หรือหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองสิ่งหาริมทรัพย์ที่นำมาแสดงต่อธนาคาร จึงขอสอบถามผู้แทนของกรมการปกครองว่า หากธนาคารถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเพียงด้านหน้า ซึ่งปรากฏข้อมูลเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก โดยไม่ถ่ายสำเนาด้านหลัง จะสามารถเชื่อมโยง ไปยังข้อมูลที่บันทึกไว้ในไมโครชิพได้หรือไม่

นายพงษ์ธร เนตยกุล ชี้แจงว่า หากจะมีการอ่านข้อมูลจากไมโครชิพ จะต้องใช้เครื่องอ่านบัตร ซึ่งหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่จะไม่มีเครื่องอ่านบัตร และการอ่านข้อมูลในไมโครชิพจะสามารถกระทำได้ เฉพาะหน่วยงานของรัฐที่ได้รับอนุญาตจากกรมการปกครองเท่านั้น

นายจาตุร อภิชาติบุตร ให้ความเห็นว่า ปัจจุบันหากหน่วยงานของรัฐแห่งใดมีความจำเป็นจะต้องบันทึกข้อมูลลงในไมโครชิพหรือร่วมกันใช้ฐานข้อมูลโดยใช้บัตรประจำตัวประชาชน เช่น กรมสรรพากร เป็นต้น ก็อาจมีความจำเป็นที่จะต้องถ่ายเอกสารทั้งสองด้านเพื่อเป็นหลักฐานในการสืบค้นข้อมูล แต่สำหรับหน่วยงานที่ไม่มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลที่บันทึกไว้ในไมโครชิพน่าจะให้ถ่ายสำเนาเฉพาะด้านหน้าที่ปรากฏข้อมูลส่วนบุคคลเก็บไว้เป็นหลักฐานน่าจะเพียงพอ และเห็นควรให้กรมการปกครองแจ้งเวียนวิธีปฏิบัติให้หน่วยงานต่างๆ ทราบและถือปฏิบัติ

ประธานในที่ประชุม เห็นว่า กรณีตามข้อร้องเรียน กระทรวงมหาดไทยยังไม่มีระเบียบหรือประกาศที่ชัดเจน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินควรเสนอแนะต่อกระทรวงมหาดไทยว่า กรณีที่หน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องเก็บสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตรสมารถการติดตามเอกสารประกอบการประชุมที่ระบุไว้เฉพาะบัตรประจำตัวประชาชนรุ่นที่ ๔ และรุ่นที่ ๕ เป็นหลักฐานเบื้องต้นในการแสดงตนของบุคคลเจ้าของบัตรเพื่อประกอบการพิจารณาและตรวจสอบเบื้องต้น เนื่องจากข้อมูลครบถ้วนอยู่ในด้านหน้าแล้วให้ถ่ายสำเนาเพียงด้านหน้าด้านเดียวเพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายหรือกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องสำหรับหน่วยงานใดที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลทั้งสองด้านในกรณีที่บัตรที่ไม่ได้ออกด้วยคอมพิวเตอร์หรือหากมีความจำเป็นอื่นเพื่อตรวจสอบที่มาของบัตรก็ให้หน่วยงานนั้นๆ กำหนดหลักเกณฑ์การใช้สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเพิ่มเติมได้

นายพิทยา วงศ์ไกรศรีทอง กล่าวว่า กรณีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจะมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานใดคัดหรือถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อใช้ประโยชน์นั้น ในทางปฏิบัติเป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของหน่วยงานนั้นๆ เอง ทั้งนี้ หากหน่วยงานที่ต้องการใช้ประโยชน์จากบัตรฯ กำหนดให้มีการคัดหรือถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเพียงด้านเดียวก็จะเป็นการสะดวกแก่ประชาชน

นายเฉลิมศักดิ์ จันทรมิ ให้ความเห็นว่า ขณะนี้กรมการปกครองได้มีนโยบายปรับเปลี่ยนการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนมาเป็นแบบสมารถการได้อยู่แล้ว เมื่อประชาชนต้องถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อติดต่อกับทางราชการควรให้ถ่ายสำเนาเฉพาะด้านหน้าเพียงด้านเดียวจะเกิดประโยชน์แก่ประชาชนและเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย กรมการปกครองจึงควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนที่มีบัตรประจำตัวประเภทอื่นยื่นขอมีบัตรประจำตัวประชาชนแบบสมารถการได้ในคราวเดียวกัน

นายรัตติ สุนทรวรภาส สอบถามว่า แนวทางการให้ถ่ายสำเนาบัตรเฉพาะด้านหน้านั้นจะครอบคลุมถึงผู้ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีบัตรประจำตัวผู้ไม่มีสัญชาติ หรือบัตรประจำตัวที่รอการพิสูจน์สัญชาติชนกลุ่มน้อยจำนวน ๒๑ กลุ่ม ประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ กว่ารายหรือไม่

นายพงษ์ธร เนตยกุล ชี้แจงว่า ผู้ที่จะมีบัตรประจำตัวประชาชนจะออกให้เฉพาะบุคคลที่มีสัญชาติไทยเท่านั้น ดังนั้น บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยดังกล่าวจึงต้องถ่ายสำเนาบัตรทั้งสองด้าน

นายณัฐศักดิ์ ดีศรี แจ้งว่า การกำหนดแนวทางปฏิบัติในเรื่องนี้เพื่อให้มีผลใช้บังคับกับหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติและเกิดประโยชน์สูงสุดอย่างเป็นรูปธรรมแก่ประชาชน เห็นควรให้กระทรวงมหาดไทยนำเสนอเรื่องนี้ต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบเป็นมติคณะรัฐมนตรีต่อไป

นายพงษ์ธร เนตยกุล เห็นว่า การกำหนดหลักเกณฑ์ตามแนวทางดังกล่าวควรเป็นสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดและแจ้งให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตาม เช่นเดียวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีที่ออกมาใช้บังคับแก่ทุกกระทรวง ทบวง กรม

นายจาตุร อภิชาติบุตร ให้ความเห็นว่า กรณีที่จะกำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นกรณีที่ไม่มีการราชบัญญัติกำหนดไว้หรือมีพระราชบัญญัติใช้บังคับในเรื่องเดียวกันหลายฉบับหรือมีหลายหน่วยงานต้องปฏิบัติทำให้สับสนและไม่มีหน่วยงานใดเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางการปฏิบัติ จึง ออกระเบียบกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เสนอคณะรัฐมนตรีออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ สำหรับหน่วยงานของรัฐในกรณีตามที่พิจารณากันในที่ประชุมครั้งนี้ กฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนกำหนดให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการ จึงควรให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานที่จะดำเนินการต่อไป

มติที่ประชุม ที่ประชุมมีมติให้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาคือร้องเรียนนี้ไปยังกระทรวงมหาดไทย และให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติ แล้วแจ้งเวียนชัก ร้อมความเข้าใจไปยังหน่วยงานของรัฐทุกแห่งว่า กรณีที่หน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นในการแสดงตนของบุคคลผู้เป็นเจ้าของบัตรประกอบการพิจารณา หรือจะต้องขอสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตรประจำตัวประชาชนโดยเฉพาะบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเนกประสงค์ หรือสมาร์ทการ์ด (Smart Card) ซึ่งมีข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญครบถ้วนอยู่ด้านหน้าบัตรไว้เป็นหลักฐาน ควรให้ถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเฉพาะด้านหน้าเพียงด้านเดียวเพื่อความสะดวก รวดเร็ว ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและลดภาระด้านค่าใช้จ่ายแก่ประชาชน เนื่องจากข้อมูลรหัสการผลิตและรหัสกำกับบัตรที่อยู่ด้านหลังบัตรเป็นเพียงข้อมูลที่ใช้ตรวจสอบความถูกต้องของการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน จึงไม่จำเป็นต้องถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนด้านหลังบัตรด้วย ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวจะต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจกำหนดเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น ส่วนภาคเอกชนสมควรประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้นำแนวทางปฏิบัติของทางราชการไปใช้ต่อไปได้เช่นกัน

อย่างไรก็ตาม นายพิทยา วงศ์ไกรศรีทอง เห็นว่า การแก้ปัญหาตามข้อร้องเรียนนี้ เพื่อให้มีผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจังและกว้างขวาง สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินอาจมีข้อเสนอแนะไปยังคณะรัฐมนตรี (ผ่านสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี) โดยตรง เพื่อมีมติให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติกร นับจำเป็นต้องคัดหรือถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน ประเภทที่มีข้อมูลอยู่ด้านหน้าทั้งหมด ให้คัดหรือถ่ายสำเนาด้านหน้าเพียงด้านเดียว ทั้งนี้ โดยให้ตั้งเรื่องจากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ถึง ประชุม เวลา ๑๑.๑๕ นาฬิกา

(นางสิวลี วงศ์ครุฑ)

ผู้จ รายงานการประชุม

(นายสิริน ชาวเพ็ชรดี)

รักษาการแทนผู้อำนวยการสำนักสอบสวน ๑

ผู้ตรวจรายงานการประชุม